

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Västpapua - en nedtystad konflikt



Hjalmarson & Högberg Bokförlag och Föreningen ett Fritt Papua anordnade den 19 april i Stockholm seminariet "Västpapua - en nedtystad konflikt". Seminariet hölls med anledning av Thomas Peterssons bok *Dödlig tystnad - en bok om FN:s svek* som kom ut i september (se Merdeka, nr 26-27). Förutom författaren (längst till höger) medverkade riksdagsledamot Luciano Astudillo (s; andra från höger) och SwedWatches kanslichef Örjan Bartholdsson (längst till vänster) medan undertecknad (tredje från höger) var diskussionsledare.

Thomas Peterssons presentation

Thomas har sedan länge varit fascinerad av Nya Guinea och blev under ett besök i Papua Nya Guinea mer intresserad av konflikten i Västpapua. *Dödlig tystnad -*

en bok om FN:s svek är en fördjupning av den tidigare utgivna boken *Brännpunkt Nya Guinea: från stenålder till Boforskanoner*.

Västpapua förblev holländskt även efter att Indonesien hade blivit självständigt. Detta skapade en dragkamp om området mellan Indonesien och Nederländerna. Under FN-regi förhandlades New York-överenskommelsen fram mellan länderna 1962. Överenskommelsen innebar att Västpapua stod under FN-styre fram tills Indonesien tog över i maj 1963. Det gjorde man på villkor att en folkomröstning skulle hållas inom sex år. Hårt förtryck präglade det indonesiska styret innan en regisserad folkomröstning hölls 1969. I den röstade 1.026 av indoneserna utvalda papuaner enhälligt för en integration med Indonesien. Förtrycket har varit hårt även efter folkomröstningen, medan omvärlden hade föga insyn i området fram till president Suhartos fall 1998.

Det amerikanska gruvbolaget Freeport står i fokus för uppmärksamheten kring Västpapafrågan. Redan 1967 ingicks ett kontrakt med Indonesiens regering om guld- och kopparutvinning i området. Exploateringen började under 1970-talet. Mordet på två amerikanska lärare vid Freeportgruvan 2002 gav Västpapua stor uppmärksamhet i USA.

Luciano Astudillos inlägg

Lucianos intresse för Västpapua väcktes av att han i

tidiga år hade en granne från området. Han kallade Västpapuakonflikten för "en restprodukt av kalla kriget" - området kom i kläm i stormaktsspelet. Den av FN godkända folkomröstningen bröt mot demokratins principer och borde ifrågasättas av världssamfundet. I en tid då kriget mot terrorismen blivit ett dominerande tema i världspolitiken har Indonesien kunnat fortsätta begå övergrepp i Västpapua.

Den globala utvecklingen gör att Västpapua kommer i skymundan: västvärlden kan ej engagera sig i mer än en-två konflikter samtidigt. Luciano har i riksdagen motionerat om Västpapua, vilket dock väckt föga intresse. Regeringens uppfattning är att 1969 års folkomröstning skall respekteras och att Indonesiens autonomiförslag för området skall godkännas.

Örjan Bartholdssons inlägg

SwedWatch bevakar svenska företags agerande utomlands, bland annat på grundval av FN:s etiska riktlinjer. SwedWatch, i vilken flera organisationer ingår, har tidigare studerat bland annat Sandvik och Atlas Copco i Ghana samt Sandvik i Burma. Man undersöker vilka problem som finns hos företagen och upprättar sedan en dialog med dem och med myndigheter. Protester mot verksamheten i Burma ledde till att Sandvik drog sig ur landet.

Freeport har gjort stora vinster i Västpapua alltsedan 1967. Trettio år senare var Sandvik en viktig leverantör av utrustning till Freeport. 2002 ingicks ett nytt avtal. Sandvik har nu 250 anställda i Freeport. Örjan menar att det största problemet med Freeport är att företaget betalar pengar till den indonesiska militären: 50 miljoner kronor betalades ut 2001 och 2002. Följden är förstas att militärens makt förstärks. Dumpning av avfall som drabbar lokalbefolkning är ett annat problem. Ytterligare ett är att vinsterna företaget gör ej kommer lokalbefolkningen till godo.

Diskussion

Ekonomiska intressen spelar ofta en viktig roll i konflikter. Därför är företag ofta känsliga för den allmänna opinionen. Företag kan således spela både en positiv och en negativ roll i konfliktområden beroende på hur de agerar. Sveriges riksdag har fastställt att vårt land skall föra en politik i vilken fattigdoms- och rättighetsperspektivet lyfts fram.

Företag bär det största ansvaret för utvecklingen i Västpauafrågan. Därför måste det sättas upp bindande regler för deras verksamhet. Etiskt agerande har nyligen blivit en allt större fråga: en rapport av SwedWatch om dåliga arbetsförhållanden i leksaksfabriker som framlades före julhandeln ledde till att företagen förbättrade sitt agerande.

Även om det finns flyktingar från Västpapua i Sverige, har frågan väckt ringa uppmärksamhet här. Sverige följde omvärldens politik i frågan under 1960-talet. Inga protester riktades år 2002 mot att lokalbefolkningen ej deltog i utformningen av det självstyre som då infördes, men som inte alls har genomförts. Indonesiens regering har delat in Västpapua i två provinser för att splittra motståndet. Motståndsrörelsen Free Papua Movement, känd som OPM, har en politisk respektive en militär gren och finns både inom och utanför Västpapua. Av etniska och geografiska orsaker är det svårt att ena motståndet. Även EU, inklusive Nederländerna, har agerat svagt i Västpauafrågan medan däremot vissa amerikanska senatorer har engagerat sig aktivt. Sedan fyra-fem år tillbaka pågår en frivilligkampanj för att FN skall se över sin roll i frågan under 1960-talet.

I januari tog Australien emot båtflyktingar från Västpapua, vilka har erhållit asyl. Premiärminister John Howard vill ej be Indonesien om ursäkt för mottagandet och Australien litar inte på att de skulle bli säkert mottagna vid ett återsändande. På grund av denna händelse har Indonesien hemkallat sin ambassadör från Australien.

Gabriel Jonsson